Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2015-319
(prof. mr. M.L. Hendrikse, voorzitter en mr. W.F.C. Baars en mr. W.H.G.A. Filott mpf en mr. P.G. Salvadori, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 12 maart 2015
Ingesteld door	: Consument
Tegen	: Staalbankiers N.V., gevestigd te Den Haag, verder te noemen de Bank
Datum uitspraak	: 4 november 2015
Aard uitspraak	: Bindend advies

Samenvatting

Overeenkomst inzake een kredietfaciliteit, zogenoemd Roll-over krediet in CHF, hierna genoemd: de geldlening. Consument verwijt de Bank dat zij haar zorgplicht heeft geschonden door hem onvoldoende voor te lichten over de eigenschappen van de geldlening en onvoldoende te waarschuwen voor de risico's van koersontwikkelingen. Gedurende de looptijd verwezenlijkt het valutarisico zich en na het loslaten van het koersplafond door de Zwitserse Centrale Bank wordt het (fictieve) verlies voor Consument nog groter. Ook stelt Consument dat de Bank zelf tot het omzetten van de geldlening in EURO had moeten overgaan en hem in de gelegenheid had moeten stellen om de geldlening in CHF 'mee te nemen' naar zijn nieuwe woning. De Commissie overweegt dat de Bank zich meermaals en voldoende van haar informatie- en waarschuwingsplichten heeft gekweten. Consument wist, althans had moeten weten, welke risico's hij liep en is door de Bank meermaals gewezen op de mogelijkheid van omzetting in EURO. De Bank mag niet eigenhandig tot omzetting overgaan. Evenmin is zij gehouden een nieuwe overeenkomst met Consument aan te gaan. Vordering wordt afgewezen.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:

- het door Consument ondertekende vragenformulier met bijlagen;
- het verweerschrift van de Bank;
- de reactie van Consument op het verweerschrift (repliek);
- de reactie van de Bank op de repliek (dupliek).

De Commissie stelt vast dat partijen haar advies als bindend zullen aanvaarden.
Partijen zijn opgeroepen voor een mondelinge behandeling op 8 september 2015 te Den Haag en zijn aldaar verschenen.

2. Feiten

Bij de beoordeling van de klacht gaat de Commissie uit van de volgende feiten.

2.1 Tussen de Bank als geldgever en Consument en zijn toenmalige echtgenote als geldnemers is op 24 juni 2009 een overeenkomst inzake een kredietfaciliteit gesloten, bestaande uit een krediet van € 100.000 in rekening-courant en een zogenoemd 'Roll-over krediet' van de tegenwaarde van € 350.000 in Zwitserse Franken (CHF) tegen de dagkoers van het moment van verstrekking, met als zekerheid een recht van eerste hypotheek op de woning van Consument en zijn echtgenote. Het krediet in rekening-courant is per 23 september 2009 komen te vervallen. Voor de behandeling van de klacht is derhalve slechts het roll-over krediet van belang, dat in het vervolg 'de geldlening' zal worden genoemd.

2.2 In de offerte van de geldlening is aan Consument de keuzemogelijkheid gegeven tussen een bedrag van € 350.000,- enerzijds en het equivalent van dat bedrag in CHF anderzijds. Ten aanzien van de keuzemogelijkheid voor CHF staat in de offerte onder meer opgenomen:

"Let op: U loopt risico dat u ondanks het gunstige CHF LIBOR-rentetarief, als gevolg van koersschommelingen van de Zwitserse Franken ten opzichte van de Euro, per saldo ongunstiger uit zou kunnen zijn dan in het geval de lening verstrekt zou zijn in Euro's, gecombineerd met het Euribor-rentetarief. Lees de bijlage "Achtergrondinformatie Staalbankiers Hypothecaire lening in Zwitserse Franken" bij deze offerte. Door ondertekening van deze offerte verklaart u dit risico te begrijpen en te aanvaarden".

en:

"Let op: U loopt het risico dat u bij aflossing (op de einddatum of bij tussentijdse aflossing van de lening) meer Euro's dient aan te wenden voor de aflossing van de lening dan nodig waren bij aanvang van de lening. Lees de bijlage "Achtergrondinformatie Staalbankiers Hypothecaire lening in Zwitserse Franken" bij deze offerte. Door ondertekening van deze offerte verklaart u dit risico te begrijpen en te aanvaarden".

2.3 In de bijlage "Achtergrondinformatie Staalbankiers Hypothecaire Lening in Zwitserse Franken" bij de offerte is onder andere informatie opgenomen over het renterisico en het valutarisico van de geldlening. Daarin staan ook verschillende scenario's beschreven om de risico's van koersschommelingen van de CHF ten opzichte van de EURO inzichtelijk te maken. Ook staat daarin beschreven dat na iedere rentevastperiode door Consument kan worden gekozen voor kosteloze omzetting van de geldlening naar EURO.

2.4 Nadat de koers van de CHF ten opzichte van de EURO was gestegen, heeft op 2 maart 2010 tussen partijen overleg plaatsgevonden over de mogelijkheid van omzetting van de geldlening naar EURO. Bij een dergelijke omzetting zou Consument een valutaverlies van ongeveer € 14.000 hebben geleden. Consument heeft op dat moment afgezien van omzetting.

2.5 In juni 2012 heeft de Bank aan Consument een brief gestuurd. Daarin deelt de Bank aan Consument mede dat er twijfel bestaat over de vraag of de Zwitserse Centrale Bank nog wel maatregelen zal blijven nemen om de koers van de CHF op ongeveer 1,20 ten opzichte van de EURO te houden. In diezelfde brief wijst de Bank Consument op de mogelijkheid om de geldlening om te zetten naar EURO. Naar aanleiding van deze brief is er telefonisch contact geweest tussen partijen, waarna de geldlening ongewijzigd is voortgezet.

2.6 Op 8 februari 2013 stuurt de Bank wederom een brief aan Consument. In deze brief wijst de Bank erop dat, vanwege de koersontwikkeling van de CHF, de geldlening op dat moment een tegenwaarde heeft van € 433.803,-. Ook wijst de Bank op het feit dat het nog steeds onzeker is of de Centrale Bank van Zwitserland de koers van de CHF op 1,20 zal proberen te houden. Ten slotte wordt aan Consument weer de mogelijkheid geboden om de geldlening om te zetten.

2.7 Op 6 november 2014 heeft Consument de Bank laten weten dat hij zou gaan scheiden van zijn partner en dat de gezamenlijke woning inmiddels was verkocht. Hij verzoekt de Bank om de geldlening 'mee te nemen' naar een door hem nieuw aan te kopen woning. De Bank heeft dit verzoek niet ingewilligd.

2.8 Op 20 november 2014 heeft de Bank Consument opnieuw gewaarschuwd voor de risico's van de ontwikkelingen van de CHF en Consument in overweging gegeven of hij dit risico nog langer wenste te lopen. Consument heeft ook op dat moment niet gekozen voor omzetting.

2.9 Op 2 januari 2015 stuurt Consument een email aan de Bank waarin hij zich beklaagt over het feit dat hij de geldlening niet kan 'meenemen' naar een nieuwe woning. De tegenwaarde van de geldlening bedraagt op dat moment ongeveer € 440.000,-. De Bank reageert hierop door haar klachtencommissie van de klacht op de hoogte te stellen, waarop Consument laat weten zijn klacht nog te willen aanvullen.

2.10 Op 15 januari 2015 heeft de Zwitserse Centrale Bank het koersplafond van 1,20 losgelaten. De koers van de CHF heeft zich die dag vervolgens dusdanig ontwikkeld dat de tegenwaarde van de geldlening in EURO toen ongeveer € 550.000,- bedroeg.

2.11 Na overleg tussen partijen is de geldlening op 19 januari 2015 omgezet naar EURO tegen een koers van 1,0006 CHF, waarmee de geldlening € 533.990 kwam te bedragen. Consument heeft de geldlening op 5 maart 2015 geheel afgelost.

3. Vordering, klacht en verweer

Vordering

3.1 Consument stelt in het Klachtformulier dat het schadebedrag € 194.000,- is, zijnde het aflossingsverschil tussen € 350.000,- en € 533.990,-. De Commissie gaat er vanuit dat dit het bedrag is dat Consument van de Bank vordert.

Grondslagen en argumenten daarvoor

3.2 Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslag. De Bank is tekortgeschoten in haar zorgplicht door Consument onvoldoende voor te lichten over de risico's die de geldlening in CHF meebracht en onvoldoende te waarschuwen voor het risico dat de Zwitserse Centrale Bank het koersplafond van 1,20 zou loslaten. Indien Consument met dit scenario rekening zou hebben gehouden, zou hij zijn schade eerder hebben beperkt door de geldlening om te zetten naar EURO. Ook verwijst Consument de Bank dat zij hem niet heeft toegestaan om de geldlening mee te nemen. Ten slotte had de Bank, wetende dat de ten behoeve van de bank hypothecair verbonden woning van Consument was verkocht, hij zich over de handelwijze van de Bank beklaagde en het loslaten van het koersplafond in zicht kwam, de schade van Consument dienen te beperken door tot omzetting van de geldlening naar EURO over te gaan.

Verweer van de Bank

3.3 De Bank heeft de stellingen van Consument gemotiveerd weersproken. Voor zover nodig zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

4. Beoordeling

4.1 De Commissie overweegt dat zowel in de offerte van geldlening als in de daarbij behorende bijlage uitvoerig en duidelijk staat beschreven dat er aan de geldlening een koersrisico is verbonden dat zich kan verwezenlijken bij aflossing. Dit is door middel van rekenvoorbeelden voorts inzichtelijk gemaakt in die bijlage. In de loop der jaren is Consument door de Bank ook op de hoogte gebracht van de gevolgen die de koersontwikkelingen van de CHF telkens hadden voor het saldo dat Consument zou moeten aflossen. Ten slotte heeft de Bank Consument ook herhaaldelijk en zeer indringend gewaarschuwd voor het risico dat de Zwitserse Centrale Bank het koersplafond van 1,20 zou loslaten.

4.2 Het voorgaande maakt dat Consument naar het oordeel van de Commissie zowel bij het afsluiten van de geldlening als gedurende de looptijd redelijkerwijs had kunnen en moeten weten dat hij een valutarisico liep.

4.3 Dat het verlies van Consument uiteindelijk zo hoog is geweest, is voor een groot deel te wijten aan het loslaten van het koersplafond door de Zwitserse Centrale Bank. Dat de Bank hiervan vooraf op de hoogte was, zoals Consument lijkt te veronderstellen, kan de Commissie niet vaststellen. Dit lijkt haar overigens ook zeer onwaarschijnlijk, aangezien het besluit van de Zwitserse Centrale Bank voor de gehele financiële wereld als een verrassing is gekomen. De verwezenlijking van dit risico, dat onmiskenbaar aan de geldlening was verbonden en waar de Bank Consument herhaaldelijk op heeft gewezen, dient dan ook voor rekening van Consument te komen.

4.4 Consument stelt dat de Bank hem in de gelegenheid had moeten stellen om de geldlening mee te nemen, zodat hij geen koersverlies bij aflossing zou hoeven te lijden. De overeenkomst tussen Consument en de Bank voorzag echter niet in een dergelijke 'meeneemfaciliteit'. De Bank is daarom, vanuit het rechtsbeginsel van contractsvrijheid, in beginsel niet gehouden aan Consument een nieuwe, dan wel gewijzigde overeenkomst van geldlening aan te bieden.

Hierop kan een uitzondering bestaan indien de weigering om dat te doen in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ontoelaatbaar is. De Bank heeft als reden voor de weigering gesteld dat zij geen 'verhuisregeling' kent en bij verkoop van het onderpand altijd aflossing van de geldlening verlangt. Een dergelijke beleidskeuze valt geheel binnen de kaders van beleidsvrijheid, zodat van een ontoelaatbare grond om een nieuwe overeenkomst van geldlening te weigeren in dit geval dan ook geen sprake is.

4.5 Ten slotte kan ook het argument dat de Bank alvast tot omzetting van de geldlening in EURO had moeten overgaan, in afwachting van de afhandeling van de klacht over het niet meenemen van de geldlening, Consument niet baten. De bevoegdheid tot omzetting lag uitsluitend bij Consument. Daarbij komt uit de stukken voldoende duidelijk naar voren dat Consument de waarschuwingen van de Bank in de loop der jaren niet ter harte heeft genomen, mogelijk in de hoop dat hij op die manier het fictieve koersverlies nog kon goedmaken. Consument heeft dus telkens bewust een risico genomen. Ook in januari 2015 had Consument de geldlening kunnen omzetten, maar heeft hij hier niet voor gekozen. Dit alles verenigt zich niet met zijn verwijten aan de Bank.

4.6 Het voorgaande leidt tot de conclusie dat er geen sprake is van enige tekortkoming aan de zijde van de Bank. Een aanleiding om de Bank tot betaling van een schadevergoeding te veroordelen is daarom evenmin aanwezig.

5. Beslissing

De Commissie wijst de vordering af.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van bindende beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor www.kifid.nl/consumenten/hoe-wordt-uw-klacht-behandeld